

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет філософської освіти і науки

«Затверджено»

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
Протокол № 4 від «30» березня 2017р.

«Рекомендовано»

Вченою радою факультету
філософської освіти і науки
Протокол №8 від «15» лютого 2017р.

Програма додаткового вступного випробування

з дисципліни «Вступ до релігієзнавства»

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня «Бакалавр»
на базі здобутого
початкового рівня освіти, ступеня вищої освіти – «Молодший бакалавр»
(«Молодший спеціаліст»)

спеціальність 031 Релігієзнавство

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Співбесіда – це коротке опитування, як правило в усній формі (з обов'язковим попереднім письмовим викладом відповідей), метою якої є виявлення потенціалу абітурієнта для навчання за спеціальністю 031 – «Релігієзнавство». В основу змісту співбесіди покладено базові проблемами релігієзнавчого знання, його предмет та генеза, основні дисципліни релігієзнавства, дисциплінарна структура релігієзнавства та міждисциплінарні дослідження релігій.

Окремо абітурієнт має демонструвати знання предмету релігієзнавства, основні етапи становлення релігієзнавства, місце історії релігії в релігієзнавстві, основні теорії та методології релігієзнавства, дисциплінарну структуру релігієзнавства, міждисциплінарні дослідження у релігієзнавстві.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ АБІТУРІЄНТА НА ДОДАТКОВОМУ ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
100-123 бали	Низький	Знання фрагментарне	Відсутнє вміння диференціювати основні поняття з фаху
124-149 балів	Задовільний	Знання основних положень	Уміння розкривати базові ознаки
150-174 балів	Достатній	Знання ґрунтовні	Вміння проводити паралелі з знаннями з інших сфер
175-200 балів	Високий	Знання нюансів	Уміння встановлювати синтетичні зв'язки зі знаннями з інших сфер

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 100-123 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

3.1. Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання.

Релігія, як предмет релігієзнавчого дослідження. Етимологія поняття «релігія». Значення розуміння поняття «релігії» та його розуміння в релігієзнавчому контексті. Розвиток уявлень про релігію: проторелігієзнавчий та релігієзнавчий період. Причини та умови появи науки про релігію.

Диференціація наукового знання. Географічні та археологічні відкриття та їх значення у виникненні науки про релігію. Філологічні та фольклорні дані в контексті релігієзнавчих досліджень. Місце та значення батьків-засновників релігієзнавства у його виникненні та становленні. Організаційне оформлення науки про релігію.

3.2. Генеза знань про релігію: основні етапи та головні представники

Етап накопичення теоретичних та емпіричних знань про релігію (6 ст. до н.е. до 17 ст.). релігієзнавчий аспект творчої спадщини: Ксенофана Колофонського, Красіла, Евгемера, Лукреція Кара. Релігієзнавчий потенціал середньовіччя та відродження. Етап становлення релігієзнавчої думки 17 - 18 ст.). осмислення релігії у представників просвітництва та романтизму. Етап розгортання релігієзнавчої думки продовж 19 ст. релігієзнавча думка в представників німецької класичної філософії. Значення Г.В.Ф. Гегеля та Ф.Д.Е. Шлеєрмахера в становленні науки про релігію. Змістовно оформлений етап у розвитку релігієзнавчої думки (з кінця 19 ст. до початку 21 століття). Значення батьків-засновників релігієзнавства. Оформлення підходів в релігієзнавстві. Формування професійних об'єднань релігієзнавців. Національна специфіка сучасних релігієзнавчих досліджень.

3.3. Історія релігії і її значення в системі релігієзнавчого знання

Мета та завдання історії релігії. Історія релігії як базова дисципліна релігієзнавства. Точки дотику теорії та історії релігії. Формування історичного підходу у вивченні релігії. конфронтація феноменологічного та історичного підходів в релігієзнавстві. Типологізація та класифікація релігійних традицій. Роль та значення методу класифікації в релігієзнавстві.

3.4. Теоретико-методологічні засади релігієзнавства

Теорія та методологія: основні підходи до розуміння. Значення теоретичних проблем в релігієзнавстві. Теорія та її зв'язок з методологією. Основні теми та проблеми теорії та методології релігієзнавства. Історія формування теорії та методології релігієзнавства. Класичні та сучасні теорії дослідження релігії. Вплив на формування теорії релігієзнавства інших соціо-гуманітарних наук.

3.5. Структурно-дисциплінарний поділ релігієзнавства

Історія формування спеціальних досліджень в релігієзнавстві. Антропологічний підхід Е. Тайлора. Специфіка соціологічного підходу у дослідженні релігії Е. Дюркгейма та М. Вебера. Специфіка психологічного підходу В. Джемма. Співвідношення основних та спеціальних дисциплін релігієзнавства. Основні спеціальні дисципліни релігієзнавства. Місце соціології та психології релігії в структурі релігієзнавчого знання. Важливість феноменології релігії в контексті формування загальної теорії дослідження релігії.

3.6. Релігієзнавство та його взаємовідносини з вільнодумством

Світоглядне підґрунтя вільнодумства. Історичні етапи розвитку вільнодумства: скептицизм, агностицизм, атеїзм, богоборство. Уявлення про релігію в історичних формах вільнодумства. Критика форми в релігії. Критика судження в релігії. Критика основ релігійного світогляду.

3.7. Наука і релігія: проблема співіснування

Історія взаємовідносин між наукою та релігією. Взаємовідносини науки і релігії в середньовіччі та у відродженні. Конфлікт науки і релігії в період Нового часу. Сучасні спроби пошуку компромісу між наукою та релігією. Гіпотеза, теорія, аксіома, міф в науці в контексті взаємовідносин з релігією. Світоглядні підґрунтя критики релігії.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Факультет філософської освіти і науки**

Ступінь: бакалавр

Галузь знань: 03 – Гуманітарні науки

Спеціальність: 031 – Релігієзнавство

На базі ОР: «Молодший бакалавр (молодший спеціаліст)»

**Додаткове вступне
випробування**

Екзаменаційний білет № ___

1. Мета та завдання курсу «Вступ до релігієзнавства».
2. Формування історичного підходу у вивченні релігії.
3. Релігієзнавець в органах державної влади.

**Затверджено на засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова**

Протокол № 4 від «30» березня 2017р.

Голова фахової комісії _____ / _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові

6. ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бабій М.* Свобода совісті: філософсько-антропологічне і релігієзнавче осмислення. – К., 1994. – 86 с.
2. *Богачевская И.* Язык религии в контексте национального самосознания. – К., 1999. – 180 с.
3. *Брук Дж. Х.* Наука и религия: Историческая перспектива // Джон Хедли Брук. – М.: ББИ, 2004. - 352 с.

4. Будущее религии: из настоящего в грядущее. Научные труды Нижегородского религиозоведческого общества. – Нижний Новгород: НРО, 2008. – 360 с.
5. *Виллем Ж.-П.* Європа та релігії. Ставки ХХІ ст.. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2006. – 331 с.
6. *Вілсон Б.* Соціологія релігії. – К.: АКТА, 2002. – 344 с.
7. *Волошин В.* Аналітична парадигма епістемології релігії // Українське релігієзнавство. – 2011. - №57. – С. 18-26.
8. Вопросы религии и религиоведения. Выпуск 6: Религиоведение Украины. Часть 2: Религиоведение Украины конца XX – начала ХХІ в. – М.: МедиаПром, 2010. – 558 с.
9. *Гегель Г.В.Ф.* Философия религии в 2-х томах. М.: МЫСЛЬ, 1975.- т.1.- Сс. 205-209; 219-232; 270- 271; 272-285; 366-370.
10. *Гинзбург В.Л.* Наука и религия в современном мире [электронный ресурс] // Режим доступа: <http://ufn.ru/tribune/nirvsm.html>
11. *Грекова Т.И.* О вере и неверии людей науки [электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.medline.ru/public/histm/medarticles/overe.phtml>.
12. *Дзюба А.В., Хромец В.Л.* Теоретико-методологические проблемы религиоведения: структура и функции религии / Дзюба А.В., Хромец В.Л. —Материалы научной конференции [«Четвертые Торчиновские чтения. Философия, религия и культура стран Востока»], (С.-Петербург, 7-10 февраля 2007 г.) / Санкт-Петербургский государственный университет. — Санкт-Петербург: Изд-во СПбГУ, 2007. — С. 738-745.
13. Дисциплінарне релігієзнавство. Навчальний посібник. За редакцією А. Колодного. – К.: ВР Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2010. – 219 с.
14. *Докинз Р.* Бог как иллюзия // Ричард Докинз. - М.: Изд-во КоЛибри, 2008. – 560 с
15. *Єленський В.* Релігія після атеїзму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні. — К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. – 420 с.
16. Історія і теорія релігії та вільнодумства: Навч. посібник / Кол. авт.; За заг. ред. М. М. Заковича.— К., 1996.— 256 с.
17. Історія релігії в Україні. В 10 томах.— К.: Світ знань, 1996-2011.
18. *Кант І.* Религия в пределах только разума // Кант И. Трактаты и письма. – М., 1980. – С. 78-278.
19. *Кисельов О.* Феномен екуменізму в сучасному християнстві. – К.: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2009. – 133 с.
20. Классики мирового религиоведения. Антология / Сост. и общ. ред. А.Н. Красникова. – М.: Канон+, 1996. – 496 с.
21. *Колодний А.* Феномен релігії: природа, сутність, структура, функціональність, тенденції. – К.: Світ знань, 1999. – 52 с.
22. Конфесіологія релігії. Колективна монографія. За редакцією А. Колодного та Л. Филипович. – К.: УАР, 2009. – 238 с.

23. *Красников А.Н.* Современная феноменология религии / А.Н. Красников // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 1999. – №6. – С. 36-47.
24. *Пылаев М.А.* Западная феноменология религии. Теоретико-методологические основания и перспективы построения религиоведения как науки о святом / М.А. Пылаев – М.: РГГУ, 2006. – 97 с.
25. *Филипович Л.О.* Етнологія релігії. Теоретичні проблеми. Вітчизняна традиція осмислення. — К. : Світ Знань, 2000. — 333с.
26. *Хоффманн Х.* О религии и религиоведении // Хенрик Хоффман. - Севастополь; Издательский дом „Максим” ЧП Арефьев М.Э. 2006. – 124 с
27. *Хоффманн Х.* Звезды и Боги: Астрально-мифологическая школа в религиоведении / Ю.А. Бабинов (пер.). — Севастополь : МФ "Максимум", 2003. — 120с.
28. *Хромец В.Л.* К проблеме феноменологического подхода в религиоведении // Феноменология религии: между сакральным и профанным. Материалы Международной зимней религиоведческой школы / Научн. ред. А.В. Белокобыльский, О.С. Киселёв. - Донецк: Донбасс, 2011. - С. 20-30.
29. *Черенков М.Н.* Христианство и культура // Человек и христианское мировоззрение. Материалы международного симпозиума – Симферополь: СОНАТ, 2004. - С. 64-65.
30. *Шахнович М.М.* Очерки по истории религиоведения. – СПб.: Издательство СПбГУ, 2006. – 292 с.
31. *Шахнович М.М.* Сад Эпикура. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 2002. – 284 с.
32. *Шахнович М.М.* Феноменологическое религиоведение: история и метод / М.М. Шахнович // Очерки по философии и культурологии. – СПб., 2001. – С. 301-308.
33. *Шлейермахер Ф.* Речи о религии. Монологи. – СПб.: Алетейя, 1994. – 344 с.
34. *Эйнштейн А.* Наука и религия [электронный ресурс] // Режим доступа: http://scepsis.ru/library/id_147.html (08.01.2012).
35. *Элиаде М.* История веры и религиозных идей. В 3 т. Т. 1. От каменного века до Элевсинских мистерий // Мирча Элиаде. — М., Критерион, 2002. — 464 с.
36. *Энгельс Ф.* Людвиг Фейербах и конец классической немецкой философии [электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.esperanto.mv.ru/Marksismo/Feuerbach/lfeuerbach.html#c3>